

WĘDROWNICY

Ściągą metodyczną dla drużynowego

Charakterystyczną formą aktywności wędrowniczek i wędrowników jest służba realizowana wewnątrz organizacji i poza nią. Zadania realizowane indywidualnie lub zespołowo mają charakter wyczynu. W działalności wędrowniczej ważne miejsce zajmują specjalności i specjalizacje, pozwalające na rozwijanie indywidualnych zainteresowań. O programie pracy drużyny i podejmowanych zadań decyduje cała drużyna.

Funkcjonowanie elementów metody harcerskiej

PRAWO I PRYZRZECZENIE HARCERSKIE

Prawo Harcerskie jest fundamentem pracy wędrowniczej. Jest ono dla każdego wędrownika drogowskazem w życiowej wędrówce. Wartości w nim zawarte przyjmuje ze świadomością stawianych mu wymagań. Wędrownik stara się dążyć do ideału,

świadomie akceptując zasady harcerskiego stylu życia. Dopełnieniem Prawa Harcerskiego jest Kodeks Wędrowniczy, będący opisem odpowiedzialnej, wrażliwej i aktywnej postawy wobec otaczających nas ludzi.

SYSTEM MAŁYCH GRUP

W zależności i potrzeb drużyny funkcjonują dwa modele działania małych grup (mogą być też stosowane razem):

- system zastępów wędrowniczych. Działają w nim zastępy 4-7 osobowe, grupy przyjaciół na stałe związanych w zastępy i realizujących wspólne projekty dotyczące specjalności, wyczynu, służby, itp. Zastępowi są wybierani przez członków zastępu.
- system patroli zadaniowych. Drużyna dzieli się na grupy do wykonania konkretnych zadań na określony czas.

UCZENIE W DZIAŁANIU

Wszystkie umiejętności zdobywane przez wędrowników powinny być nabywane i wykorzystywane w konkretnym działaniu – w dużej części o charakterze wyczynu i służby. Zachętą do działania jest wędrownicza dewiza:
„WYJDŹ W ŚWIAT, ZOBACZ, POMYŚL
– POMÓŻ, CZYLI DZIAŁAJ”

STALE DOSKONALONY I POBUDZAJĄCY DO ROZWOJU PROGRAM

Program powstaje w zespołach wędrowniczych jako wypadkowa potrzeb członków oraz społeczności, w których zespoły te funkcjonują. Zadania podejmowane przez drużynę i wędrowników powinny być ambitne – na miarę wyczynu. Programy działania drużyn wędrowniczych powinny być wzmacniane propozycjami płynącymi z innych zespołów harcerskich, komend hufców i chorągwi, Głównej Kwatery ZHP oraz innych instytucji i organizacji. Program realizowany przez drużyny uwzględnia funkcjonujące w nich specjalności oraz specjalizacje wędrowników wynikające z indywidualnych ścieżek rozwoju. Każdy wędrownik powinien dążyć do mistrzostwa w wybranej dziedzinie. Program tworzony jest i przyjmowany przez całą drużynę.

Instrumenty metodyczne

PRÓBA WĘDROWNICZA

Próba wędrownicza jest stałym elementem wejścia do grupy wędrowników, niezależnie czy mamy do czynienia z

przechodzeniem między drużynami, czy też odbywa ją osoba przychodząca do harcerstwa. Zadania, które znajdują się w każdej próbie wędrowniczej powinny:

- stwarzać pole do samodoskonalenia;
- być związane ze specyfiką wędrownictwa (ideą służby i wyczynu, kodeksem, rozumieniem symboliki oraz miejsca wędrownika w organizacji);
- być związane z konkretną drużyną wędrowniczą.

W wyniku próby wędrowniczej harcerz starszy staje się wędrownikiem i otrzymuje, wręczony w sposób obrzędowy, naramiennik wędrowniczy. Osoby nowe, nie będące wcześniej harcerzami uzupełniają próbę wędrowniczą o próbę harcerza/harcerki – czyli wiedzę o organizacji niezbędną do złożenia Przyrzeczenia Harcerskiego. W takim przypadku, po zakończeniu próby składane jest Przyrzeczenie Harcerskie. Próba wędrownicza powinna trwać do 6 miesięcy.

STOPNIE HARCERSKIE

Próba jest indywidualną formą pracy. Wędrownicy samodzielnie planują i realizują zadania w ramach prób. Czynności te wspiera opiekun próby.

Zdobywanie stopni polega na zaplanowanej i

świadomej pracy nad sobą, aktywnym poszukiwaniu swojego miejsca w otaczającym świecie, służbie oraz podejmowaniu prób kształtowania rzeczywistości; wymaga odpowiedzialności za siebie i otoczenie. Do stopni harcerskich przeznaczonych dla osób w wieku wędrowniczym zaliczamy:

- harcerz orli/harcerka orla (*)
- harcerz Rzeczypospolitej/
harcerka Rzeczypospolitej (**)

SPRAWNOŚCI, UPRAWNIENIA, ODZNAKI ITP.

Dopełniający się system uprawnień, odznak i sprawności mistrzowskich służy potwierdzeniu osiągnięcia przez wędrownika mistrzostwa w wybranych dziedzinach aktywności. Wszystkie te umiejętności w miarę możliwości powinny być potwierdzone zaświadczeniami czytelnymi na zewnątrz organizacji. Stopnie mistrzowskie niektórych sprawności to uzyskanie uprawnień pozaorganizacyjnych.

ZNAKI SŁUŻB

Znaki służb przygotowują do świadomego podjęcia stałej służby i uczą pracy w zespole. Przez zdobywanie znaków służby wędrownik poznaje obszary aktywności, na których ma możliwość pełnić

służbę na rzecz organizacji i społeczeństwa.

STOPNIE INSTRUKTORSKIE

Część wędrowników decyduje się na pełnienie stałej służby w ZHP i wstępuje na drogę instruktorską. Dla tych osób próba przewodnikowska jest bardzo ważnym bodźcem pobudzającym do doskonalenia się.

Działanie drużyny

ZORGANIZOWANIE DO DZIAŁANIA

W drużynie wędrowniczej funkcjonuje system małych grup w postaci patroli i zastępów wędrowniczych. Każdy członek drużyny wędrowniczej odpowiada za pewien obszar działalności drużyny. Zbiórki drużyny przeprowadzane są przez wszystkich członków drużyny.

Zasady działania drużyny reguluje konstytucja drużyny. Zawiera ona: sposób wybierania drużynowego, zasady powoływania i skład rady drużyny oraz podział kompetencji pomiędzy radą drużyny i drużynowym. Konstytucja jest zatwierdzana przez całą drużynę, a następnie przez nadrzędnego komendanta. W drużynie wędrowniczej działają różne organy demokracji: zbiórka konstytucyjna, rada drużyny, kapituła stopni.

ROLA DRUŻYNOWEGO

Drużynowy jest liderem i koordynatorem działań wszystkich członków drużyny. Motywuje ich do działania i wspiera w samorozwoju. Jest pierwszym wśród równych. Nadrzędna zasadą jest wybieralność drużynowego przez drużynę. Pozycja drużynowego zależy od jego autorytetu jako lidera grupy oraz zaufania, jakim został obdarzony przez członków drużyny. Formanie jego miejsce w zespole określa konstytucja drużyny.

ROLA GRUPY RÓWIEŚNICZEJ

Wędrowniczki i wędrownicy tworzą w naszej organizacji wyróżniającą się grupę wiekową o dużym poczuciu tożsamości. Wiążąca dla tej grupy wiekowej jest idea wędrownictwa zawarta w Kodeksie Wędrowniczym jest oraz dewizie wędrowniczej i opisana przez symbol „wędrowniczej watry”, umieszczonej na naramienniku. Funkcjonowanie wszystkich tych elementów wzmacnia poczucie tożsamości i wskazuje, jakie wartości są najważniejsze dla wędrowników. Dzięki temu mają oni poczucie więzi z innymi wędrownikami i z całą organizacją.

CHARAKTERYSTYCZNE FORMY PRACY

W drużynach wędrowniczych charakterystyczne są formy pracy, które stwarzają możliwość osiągnięcia mistrzostwa w wybranych dziedzinach, odnalezienia swojego miejsca w społeczeństwie i ugruntowania własnych przekonań, poglądów, systemu wartości. Są to głównie: wszelkie formy dyskusyjne (kuźnice, sesje popularnonaukowe, sejmiki, itp.), formy doskonalące (warsztaty, kursy), gry strategiczne i negocjacyjne. Istotą wszelkich działań jest współpraca z innymi zespołami wędrowniczymi.

Obóz powinien być samodzielny, organizowany własnymi siłami. Cała drużyna w aktywny sposób powinna go organizować – dzieląc się zadaniami i pełniąc na obozie różne funkcje. Program obozu powinien być ambitny, „wyczynowy”, niepowielający schematów, stwarzający szansę sprawdzenia własnych możliwości.

SYMBOLIKA

NARAMIENNIK WĘDROWNICZY

Wyróżnia i jest oznaką przynależności do grupy metodycznej wędrowników. Otrzymać go może każdy harcerz w wieku 16-21 lat lub instruktor pracujący z wędrownikami po zakończeniu Próby Wędrowniczej. Naramiennik pierwszy raz został wprowadzony oficjalnie w Organizacji Harcerzy rozkazem Naczelnika ZHP L10 z dnia 10 czerwca 1938 roku. (Organizacja Harcerek nosiła na krawatach lub krajkach metalową Trzylistną Koniczynę z literami „OH” na jej ramionach). Naramiennik wędrowniczy noszony jest na lewym naramienniku munduru. Powinien być wręczony w sposób obrzędowy przy wędrowniczej wiatrce. Wręczany indywidualnie każdej harcerce i każdemu harcerzowi lub instruktorowi w obecności instruktorów i osób posiadających naramiennik.

Naramiennik jest symbolem ciągłej wędrówki ku wartościom Prawa i Przrzeczenia Harcerskiego oraz zasad Kodeksu Wędrowniczego. Naramiennik jest również symbolem bycia świadomym uczestnikiem harcerstwa – to tradycyjna zewnętrzna

oznaka przynależności do ruchu wędrowniczego. Podczas uroczystości otrzymujący naramiennik odnawiają Przyrzeczenie Harcerskie. Naramiennik przyznawany jest rozkazem przez posiadającego naramiennik drużynowego lub przełożonego.

WĘDROWNICZA WATRA - symbol ciepła, bliskości, więzi, domu, rodziny, wiedzy, energii. Watra na zielonym tle lewego naramiennika to symbol świadomej życiowej wędrówki po zagadnieniach i tematach z zakresu wszelakich dziedzin ludzkiej aktywności, wędrówki po własnej miejscowości, regionie, Polsce, Europie i świecie.

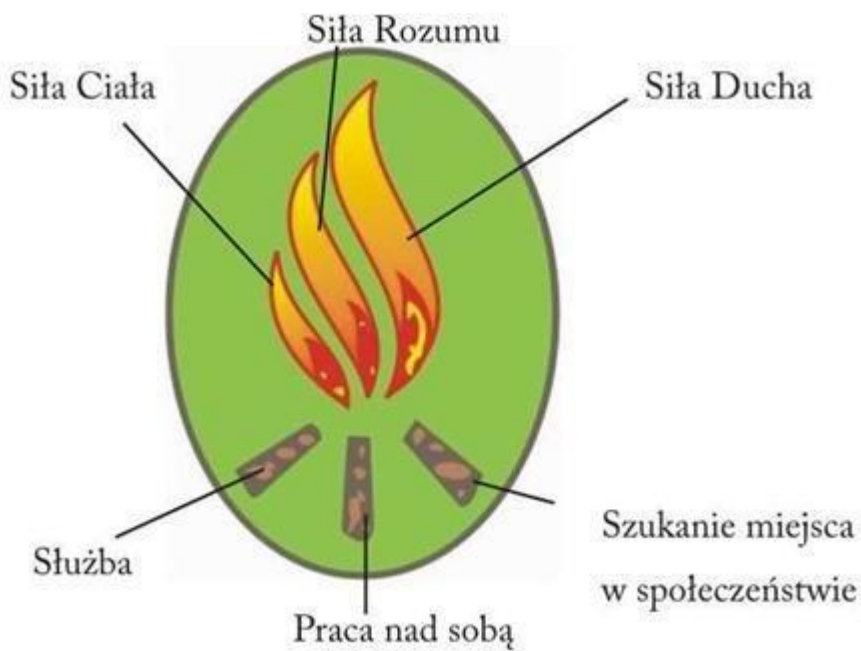
Trzy smukłe płomienie koloru czerwono – pomarańczowo – żółtego wyrażają jasne i proste dążenia wędrowniczek i wędrowników do:

- **Mały (siła rozumu)** – dążenie do wiedzy i dbałości o rozwój intelektualny i społeczny.
- **Średni (siła ciała)** – dbałości o zdrowie i tężyznę fizyczną.
- **Najwyższy (siła ducha)** – realizacji w codziennym życiu Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego oraz zasad Kodeksu Wędrowniczego, kształtowanie charakteru, dążenia do prawdy i Boga.

Trzy brązowe polana ułożone są w gwiazdę tradycyjnym skautowym sposobem na długotrwałe palenie oznaczają ponadczasową treść pracy wędrowniczej i szczerą wolę postępowania po harcersku: „całym życiem” i „przez całe życie”. Każde z nich oznacza jeden z elementów wędrowniczej pracy:

- **Służba (Bogu, Polsce i bliźnim).**
- **Szukanie swojego miejsca w społeczeństwie.**
- **Praca nad sobą.**

Zielone tło naramiennika przypomina, że to wszystko odbywa się na tle harcerskiego życia, w wędrówce po szerokim świecie i bezpośrednim kontakcie z przyrodą.

DEWIZA WĘDOWNICZA

**WYJDŹ W ŚWIAT, ZOBACZ, POMYŚL,
POMÓŻ, CZYLI DZIAŁAJ!**

KODEKS WĘDOWNICZY

Być wędrownikiem to nie mała sztuka, a dostępna tylko dla tych, którzy posiadają prawdziwie harcerską postawę. Wędrownikowi nie wystarcza znajomość miejsca zamieszkania, wędrownika ciekawi świat, wędrownik, patrząc w swą przyszłość, pragnie odnaleźć własną ścieżkę. Wędrowanie to znacznie więcej niż przemierzanie kilometrów czy wytrwałość fizyczna. To sztuka wchłaniania życia, które nas otacza,

to oczy i uszy otwarte, to tajemnica współodczuwania przyrody i człowieka. Wędrowką nie będzie przyspieszony tupot nóg, nadmiar krzykliwego humoru, lecz właśnie cisza wśród ciszy lasu, skupienie wobec wschodów czy zachodów słońca. To wycucie wędrownik łatwo odzyska w sobie.

WĘDROWNIK jest zawsze gotów nieść pomoc.

WĘDROWNIK bardziej niż jakikolwiek inny harcerz jest przyjacielem całego świata. Wędrownika ciągnie siła nieprzeparta w dal na coraz to nowe, nieznane szlaki, nie pozwala zastępnąć mu w wygodnym, osiadłym życiu, toczącym się zbyt wolno.

WĘDROWNIK spostrzega urok życia wszędzie, gdziekolwiek się znajdzie, gdyż

odkrywa to, czego inni w pozornej monotonii codziennych dni dopatrzeć się nie umieją. Wędrownik zna radość trudnych zwycięstw, urok przyrody, piękno zdobywania samotnie niewydeptanych ścieżek.

WĘDROWNIK stale uprawia wędrówki, wędruje w zimie, w lecie, na wsi, w mieście, tropi miejsca, gdzie może być pożyteczny. Drogę jego wędrówki wyznaczają wartości zawarte w Prawie i Przyrzeczeniu Harcerskim.

PRÓBA WĘDROWNICZA

- Rozumie, do czego zobowiązuje Kodeks Wędrowniczy.
- Zna historię oraz główne założenia wędrownictwa.
- Dbą o honor i rozwój swojego harcerskiego środowiska.
- Świadomie postępuje zgodnie z

zasadami Prawa i Przyrzeczenia
Harcerskiego oraz Kodeksu
Wędrowników.

- W wybranej przez siebie dziedzinie zainteresowań (specjalności) może poszczycić się osiągnięciami.
- Spełnia warunki postawione przez moje środowisko wędrownicze.
- Wykona, choć jedno zadanie o charakterze wyczynu.
- Zna konstytucję drużyny wędrowniczej, do której należy, jej historię i bohatera.

Opracowała phm. Weronika Rochowiak HR

Ośrodek ZHP Komorniki „Róża Wiatrów”

im. płk. Andrzeja Kopy